ABDULLAH BİN ZEYD (Ebû Kılâbe)

Tabiînin büyüklerinden. Hadîs ve fıkıh âlimidir. İsmi, Abdullah; Künyesi, Ebû Kılâbe'dir. Basralı'dır. Doğum târihi bilinmemekteyse de vefâtı 104 veya 106, 107 târihleri olarak rivâyet edilir.

Eshâb-ı kiramdan Sabit bin Kays, Enes bin Mâlik, Tabiînden Ebû Eyyûb-i Sahtiyanî ve Katâde'den (r.anhüm) ders alıp, hadîs-i şerîf rivâyet etti. Hadîs ilminde sikadır (sağlam, güvenilir). Bir hadîs-i şerîfi öğrenmek için seyahat ederdi. "Hiç bir işim olmadığı halde Medine'de, sırf bir hadîs-i şerîfi daha önce duymuş olan bir şahıstan dinlemek için üç gün kaldım" buyurdu. Hadîs-i şeriflerin toplanıp, yazılması için uğraşırdı. Vefâtından evvel, kitaplarının Tabiînin büyüklerinden, fıkıh âlimi ve evliyâdan Ebû Eyyûb-i Sahtiyanî'ye (radıyallahü anh) verilmesini vasıyyet etti. Bir deve yüküne yakın kitapları Ebû Eyyûb-i Sahtiyanî'ye verildi. Âlim ve fazıl bir zâttı. Hikmet dolu pek çok sözleri vardır.

Devamlı helâl kazanmayı teşvik ederdi. Bunun için, Eyyüb-i Sahtiyanî'ye "Çarşıya git iş ara Zira en büyük huzûr, insanlara muhtaç olmamaktır" buyurdu. Yine bir zâta "Seni, geçimini temin ederken görmek, câmi köşesinde görmemden daha sevimlidir." buyurdu. Sohbetine devam eden bir talebesi vardı. O döküntü hurma satardı. O'na; "Ben, senin sohbet meclisinden faydalandığını zan ediyordum. Fakat şu bir hakîkattir; Allahü teâlâ her düşük şeyden bereketini almıştır." buyurdu.

"Hem dünyâ, hem de âhirette yaşayan kimseye ne se'âdet" buyurunca "Âhirette nasıl yaşandığı" kendisinden soruldu. "Dünya yaşayışında Allahü teâlâ'yı hatırından çıkarmadı ve dâima O'na yalvardı ve bu sayede de âhirette O'nun rahmetine mazhar oldu" buyurdu.

"Bir kimse bir bid'at ortaya çıkarırsa onunla harb ederim."

“Allahü teâlâ’ya şükür yapılmasına vesîle olan dünyalık insana zarar vermez.” “Bir sözü anlamıyacak kimseye söyleme! Çünkü o söz, ona zararlı olup, fayda vermez.”

“Arzu ve istekleri peşinden koşanlarla beraber oturup kalkmayınız. Onlarla konuşmayınız. Çünkü, sizi kendi sapıklıklarına düşürmelerinden, zihninizi karıştırmalarından korkuyorum.”

“Sana, din kardeşinden istemediğin bir şey ulaşırsa, onun için bir özür ara. Bir mazeret bulamazsan, kendi kendine, belki benim bilmediğim bir durum vardır, de.”

“Kıyâmet günü Arş-ı a’lâ tarafından bir münâdi Yunus sûresi 62. âyet ile nidâ eder; “Ey Allah’ın sevgili kulları! Sizin için bir korku yoktur. Siz mahzûn da edilmezsiniz.” Bu nidadan sonra herkes, başını yukarı kaldırır ve; inandık îmân ettik, derler. Ancak, münâfıkların başları ise hiç yukarı kalkmaz ve yere eğilirler.”

“Bir kimse ya iyiliği veya kötülüğü ister. Ancak kalbinde bir emr edici veya bir yasaklayıcı bulur. Emr edici, iyiliği emr eder; yasaklayıcı, kötülükten alı kor.”

“Bid’at ehli ile oturmayınız. Onlarla sohbet etmeyiniz. Zira sizi dalâlete düşürebilir veya bilmediğiniz kötülüklere bulaştırabilirler.”

“Âlimler üç kısımdır. Bir kısmı, ilmi ile amel eder, insanlar da onun ilmiyle amel ederler. Diğer bir kısmı, ilmi ile amel eder, fakat insanlar onun ilmiyle amel etmez. Başka bir kısmı da ilmiyle kendisi amel etmediği gibi insanlar da amel etmez.”

“Allahü teâlâ, şeytana la’net edip, ona kıyâmet gününü gösterdi. Şeytan; Yâ Rabbi! İzzetin hakkı için, rûh kendilerinde bulunduğu müddetçe insanların kalbinden çıkmayacağım, dedi. Allahü teâlâ bu söze karşılık, izzetimin hakkı için ben de, onlarda rûh bulunduğu müddetçe tevbe etmelerine engel olmam. Her zaman tevbe edebilirler, vaadinde bulundu.”

Abdullah bin Zeyd hazretleri namazlardan sonra “Allahümme innî es’elüke’t-tayyibât ve terk-el-münkerât ve hubbe’l-mesâkîn ve en tetûbe aleyye ve izâ eratte lî ibâdike fitneten en teveffanî gayre meftun.” duâsını okurdu.

Rivâyet ettiği hadîs-i şeriflerden bazıları:

“Ramazan ve kurban bayramlarını tehlîl, takdîs, tahmîd ve tekbîr ile süsleyiniz.”

“Üç şey vardır ki, bunlar kimde bulunursa o kimse imânın tadını bulur. Birincisi, bir kimseye Allah ve Resûlü, başkalarından daha sevgili olmak. İkincisi, bir kimse sevdiğini Allah için sevmek. Üçüncüsü, bir kimseyi Allah küfürden kurtardıktan sonra tekrar küfre dönmekten, ateşe atılmaktan tiksindiği gibi tiksinmek.”

“İşlerin en hayırlısı, çok aşırı veya eksik olmayıp, orta mertebede olanıdır.”

“Allahü teâlâ benim için yeri bir araya getirdi. Yerin doğusunu ve batısını gördüm. Eğer ümmetim melik olursa, bana gösterilen yerlere ulaşacaktır. Bana kırmızı ve beyaz iki hazine verildi. Ben, rabbimden, umûmî bir dalgınlık sebebiyle ümmetimi helak etmemesini, bir düşmanı onlara musallat kılmamasını istedim. Allahü teâlâ: Yâ Muhammed, ben hüküm verdiğim zaman, o artık geri çevrilmez, isterse bütün insanlar bir araya gelsin, buyurdu. Ben ümmetim için saptırıcı olanlardan korkuyorum. Onlar üzerine kılıç geldiği zaman, kıyâmete kadar, artık onların üzerinden kalkmaz. Ümmetimden bir topluluk, müşriklere katılıncaya, putlara tapınıncaya kadar kıyâmet kopmaz. Ümmetim arasında yalancılar çıkacak. Onlar peygamber sanılacak. Halbuki son Peygamber benim. Benden sonra Peygamber yoktur. Ümmetimden bir cemaat (topluluk)dâima, doğru yola davet edici olacaklar. Allahü teâlâ’nın emri gelinceye kadar onlara, muhalifleri (düşmanları) zarar veremeyecektir.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Hilyet-ül-evliyâ cild-2, sh. 282

2) El-A’lâm cild-4, sh. 88

3) Tehzîb-üt-tehzîb cild-5, sh. 224

4) Tezkiret-ül-huffâz cild-1, sh. 94

5) Sünen-i Dârimî cild-2, sh. 470